

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

«28» 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

для студентів

галузь знань 05 - соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціальні технології»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20__/20__
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладач: доц.Фостер Л. Ф.

Пролонговано: на 20__/20__ .п.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник(и):
Фостер Л.Ф. к.соц.н., доцент, доцент кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин
_____ Куценко О.Д.

Протокол № 16 від «26» 08 2020 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «28» серпня 2020 року №1
Голова науково-методичної комісії _____ Червінська Т.Г.

КИЇВ – 2020

1. **Мета дисципліни** – формування знання про предмет, засвоєння знань теорії та методології сучасних прикладних соціальних технологій, специфіку використання соціальних технологій в соціології соціальних змін.

2. **Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:**

1. *Знати* специфіку соціологічного підходу до вивчення суспільства та соціальних проблем; мати базові знання з методології соціологічного дослідження; володіти понятійним апаратом соціологічної теорії.

2. *Вміти* використовувати джерела емпіричної інформації, розуміти сутність і значення соціальних індикаторів; створювати презентації на семінарах, в масовій аудиторії.

3. *Володіти елементарними навичками* групової роботи та публічної дискусії.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** рівень соціологічного знання суттєво впливає на спрямованість соціальних змін; фаховий підхід до процесу соціальних трансформацій передбачає знання та застосування існуючих теорій соціальних змін, що є основною метою навчальної дисципліни; особлива увага приділяється теоретичній інтерпретації соціальних змін та змісту практичних досліджень соціальних змін у сучасних суспільствах, аналізу сучасних концепцій трансформації суспільства, теоретико-концептуальному поясненню посткомуністичних трансформацій, тенденціям соціальних і культурних змін в сучасному українському суспільстві.

4. **Завдання (навчальні цілі):** теоретична інтерпретація соціальних змін та змісту практичних досліджень соціальних змін у сучасних суспільствах; застосування існуючих теорій соціальних змін, для пояснення процесу соціальних трансформацій; визначення соціальних технологій та принципів реалізації в сучасних суспільствах.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- ск10 здатність генерувати нові ідеї (креативність),
- ск03 здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому,
- ск10 здатність використовувати соціальні технології з метою моніторингу стану соціального середовища та вирішення нагальних соціальних проблем,
- ск14. Вміння використовувати методи та форми соціальних технологій для прогнозування та аналізу тенденцій суспільного розвитку залежно від суб'єктів соціальної взаємодії.

5. **Результати навчання за дисципліною:**

результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
код	результат навчання			
1.1	знати зміст основних категорій соціології соціальних змін та теоретичні інтерпретації соціальних змін	лекції, семінари, самостійна робота	обговорення, опитування, тести, практичні завдання	10
2.1	здійснювати теоретичну інтерпретацію соціальних змін в межах сучасних концепцій трансформації суспільства	лекції, семінари, самостійна робота	обговорення, опитування, тести, практичні завдання	10
2.2	вміти виявляти, аналізувати та інтерпретувати соціальні технології в соціо-культурних змінах сучасних суспільств	лекції, семінари, самостійна робота	обговорення, опитування, тести, практичні завдання	20
2.3	критично читати та інтерпретувати результати порівняльних досліджень тенденцій розвитку українського суспільства з відповідними тенденціями в європейських суспільствах	лекції, семінари, самостійна робота	обговорення, опитування, тести, практичні завдання	20
3.1	удосконалення навичок комунікації	семінари, самостійна робота	обговорення, опитування, тести, практичні завдання	10
3.2.	презентувати результати виконання міні-досліджень	семінари, самостійна робота	обговорення, опитування, тести, практичні завдання	30

6. **Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання**

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2
Програмні результати навчання (назва)						
PH03.Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі	+	+		+		
PH04.Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач			+	+		+
PH14.Використовувати соціальні технології моніторингу і оцінювання стану соціального середовища та вирішення нагальних соціальних проблем			+		+	+
PH16. Аналізувати політичні явища та основні тенденції розвитку соціально-політичних процесів з точки зору соціальних інтересів та очікувань			+	+		

7. **Схема формування оцінки.**

7.1. **Форми оцінювання студентів:**

- семестрове оцінювання:

1. Обговорення, опитування, практичні завдання: PH1.1, PH1.2, PH2.1, PH2.2, PH2.3, PH3.1, PH3.2 – **30 балів \ 18 балів**.

2. Контрольні роботи: PH1.1, PH1.2, PH2.1, PH2.2, PH2.3, PH3.1, PH3.2 – **30 балів \ 18 балів** (дві контрольні роботи по 15 максимальних або 9 мінімальних балів за кожну).

- підсумкове оцінювання у формі іспиту: PH 1.1, PH 2.1, PH 2.2 – **40 балів \ 24 бали**.

- **умови допуску до підсумкового іспиту:** студент допускається до іспиту за умови успішної роботи протягом семестру з результатом семестрового оцінювання 36 балів, у тому числі, виконання не нижче порогового рівня позитивної оцінки обов'язкових двох контрольних робіт (тести, практичні завдання), які подаються в електронній формі не пізніше встановленого терміну, передбаченого тематичним планом.

7.2 **Організація оцінювання:**

1. Обговорення, опитування оцінюються по факту проведення семінарських занять, бали накопичуються протягом семестру.

2. Контрольна робота 1 (тести) виконується в рамках лекційного заняття після тем 1 – 5.

3. Контрольна робота 2 (практичні завдання) виконується протягом семестру, презентується на останньому занятті.

7.3 **Шкала відповідності оцінок**

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

№	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самост. робота
<i>1. Соціальні зміни в параметрах традиції і інновації (модернізації)</i>				
1	Соціальні зміни: поняття і форми прояву	2	2	5
2	Теоретичні підходи дослідження соціальних змін	2	2	
3	Класична соціологічна традиція дослідження соціальних змін та сучасність	2	2	5
4	Сучасні теорії модернізації та соціальні зміни	2	4	5
5	Глокалізація і сучасні соціальні зміни. Сучасні суспільства та глобальні трансформації	2	2	5
<i>Контрольна робота 1</i>		2		
<i>2. Зміни соціальних інститутів і структур, їх закономірності</i>				
6	Динаміка змін соціальних інститутів	2	4	5
7	Урбанізація і соціальні зміни	2	2	
8	Суспільні рухи як агенти змін	2	2	5
9	Основні тенденції змін в українському суспільстві	2	2	15
<i>Контрольна робота 2</i>			2	
ВСЬОГО		20	24	45

Загальний обсяг годин – 90 год., в тому числі:

Лекції - 20 год.

Семінари - 24 год.

Самостійна робота - 45 год.

Консультації - 1 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 7 (21) / Головні редактори декон.н. В.М.Ворона, д.соціол.н. М.О.Шульга. – Київ : Інститут соціології НАН України, 2020. – 547 с.

2. Штомпка П. Социология социальных изменений / Пер. с англ. под ред. В.А.Ядова. - М.: Аспект-Пресс, 1996. - 416 с.

3. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. – Львів: Колір ППРО, 2020 – 800 с. (С.241 – 265).

Додаткова:

4. Бевзенко Л. Поліфакторна модель соціальних змін / Л. Бевзенко // Соціальна регуляція поведінки в умовах суспільної нестабільності / За ред. О. Злобіної. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2015. – 319 с. – С. 113-123.

5. Бекешкіна І. Україна передвиборча і після виборча: реалії громадської думки та перспективи соціальних трансформацій в Україні / Ірина Бекешкіна // Соціальні виміри суспільства. Збірник наукових праць. – 2019. – 11 (22). – С. 9–19.

6. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. – с.195 – 207.

7. Головаха Є. Українське суспільство: шляхи трансформації / Є. Головаха // Український соціологічний журнал. - 2016. - № 1-2 – С.26-30 - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>

8. Глобальні та локальні кризи: переосмислюючи українське суспільство. Матеріали Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н. В. Паніної / За наук. ред. Є. І. Головахи, О. Г. Стегнія та О. О. Максименко. — Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. — 170 с.

9. Смакота. В. Соціальний розвиток у сучасному світі: критерії, досягнення, орієнтири // Смакота Вікторія // Соціальні виміри суспільства. – Збірник наукових праць випуск 11 (22). – 2019. – С. 122–133.

10. Соціальні наслідки пандемії COVID-19: соціологічні аспекти / Матеріали конференції 12 листопада 2021 р. Київ: Інститут соціології НАН України. – с.52 -58.

11. Чепурко Г., Піддубний В. «Модернізація українського суспільства: соціальні реалії та орієнтири» // Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 6 (20) / Головні редактори декон.н. В.М.Ворона, д.соціол.н. М.О.Шульга. – Київ : Інститут соціології НАН України, 2018. –с.26-36.

12. Bello W. Toward a Comparative Analysis of Far-Right Regimes / Walden Bello. // Global Dialogue. – 2021. – №11. – С. 36

13. Dembitskyi, S. (2019). Political Culture of Ukrainian Society: Tendencies of Development in Terms of New Challenges. [In Ukrainian]. Kyiv: Institute of Sociology, NAS of Ukraine https://www.researchgate.net/publication/353318299_Geopolitical_orientation_of_Ukraine's_population_in_2018-2020_dynamics_of_changes_and_current_state

14. Savelyev Yu. (2020) Dimensions and antinomies of modernization in the globalized world, Thesis Eleven, Vol. 158 <https://doi.org/10.1177/0725513619888678>

15. Savelyev Yu. (2019) Development and Dystopia: Studies in Post-Soviet Ukraine and Eastern Europe, International Sociology, Vol. 34, Issue 2, pp. 237-240. <https://doi.org/10.1177/0268580919831638a>

16. Simonchuk, E. (2020). Dynamics of Class Structure in Post-Soviet Ukraine. In A.Veira-Ramos, T.Liubyva, & I.Golovakha (Eds.), Ukraine in Transformation: from Soviet Republic to European Society(pp.55–90). Palgrave Macmillan.

17. Simonchuk, E. (2018). Labor Movement in Post-Soviet Ukraine. In V. Bakirov & Y.Golovakha (Eds.), Ukrainian Sociology in the 21st Century: Theory, Methods, Research Results(pp. 355–376). Kharkiv: V.N.Kazarin Kharkiv National University.